

Știința Datelor Laborator 3

ȘD - Scop Laboratorul 3

Scopul laboratorului 3 de Știința Datelor este:

- dezvoltarea capacității de filtrare a datelor
- dezvoltarea capacității de structurare a datelor
- dezvoltarea capacității de descriere a datelor
- dezvoltarea capacității de a porni un proces științific de analiză

Filtrare

Trebuie să avem în vedere că datele primite de la colectare în mare parte sunt brute sau neformatate. Conceptul de filtrare e un concept atât de eliminare, selecție cât și transformare. Pot fi eliminate informații incomplete, redundante, nerelevante întrebării noastre sau informații formatate greșit.

Conform procesului științific trebuie oferite publice: - datele imediat după colectare - procesul de eliminare cu argumente pentru fiecare eliminare din setul de date - procesul de structurare - datele finale după eliminare și înainte de analiză

Acestea sunt necesare ca să poată fi validată și reprodusă munca ta științifică. Astfel, fiecare eliminare trebuie argumentată și notată.

Probleme posibile: - măsurători greșite (Ex. măsurătoriile pentru umiditate au fost puse în coloana de temperatură) - vaibile ce conțin rezultatul altor vairabile. (Ex. avem coloana de viteză medie, dar avem și coloanele de distanță parcursă și durată) - unitatea de măsură în care a fost măsurată o variabile. - date incomplete (Ex. NA) - data irelevante (Ex. vrem să vedem șomajul pentru persoane în categoria de vârstă 20-25 dar avem date pentru persoane peste 25 de ani)

Set de date

Vom folosit datele [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/educ_uae_enrt01/default/table?lang=en] prezentate în laboraotrul 2 ca exemple pentru fișierele locale, dar datele erau deja filtrate și strucutate. Astăzi le vom lua ca date brute.

```
library("rgdal")
library("RColorBrewer")
library("sp")
library("GISTools")
library("classInt")
library("maptools")
library("SmapterPoland")
```

```
EurostatTOC <- getEurostatTOC()
euro_dataset <- EurostatTOC[grep("Students enrolled in tertiary education by education level, programme",
EurostatTOC$title), ]
```

```
data <- getEurostatRCV(kod = euro_dataset[1, "code"])
head(data)
```

```
##                               unit worktime sector sex isced11 geo time value
## NR_FT_PRIV_F_ED5_AT_2018    NR      FT   PRIV   F      ED5   AT 2018  8325
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BE_2018    NR      FT   PRIV   F      ED5   BE 2018  4162
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BG_2018    NR      FT   PRIV   F      ED5   BG 2018    NA
## NR_FT_PRIV_F_ED5_CH_2018    NR      FT   PRIV   F      ED5   CH 2018   118
## NR_FT_PRIV_F_ED5_CY_2018    NR      FT   PRIV   F      ED5   CY 2018  1260
## NR_FT_PRIV_F_ED5_CZ_2018    NR      FT   PRIV   F      ED5   CZ 2018   127
```

```
class(data)
```

```
## [1] "data.frame"
```

data.frame

După cum se observă tipul datelor noastre este data.frame. Acesta este cel mai uzual mod de a memora date. Data.frame oferă majoritatea funcțiilor de sortare. Putem vedea valorile prezente pe o coloană cu funcția unique.

```
unique(data$worktime)
```

```
## [1] "FT"      "PT"      "TOTAL"   "TOT_FTE"
```

```
unique(data$sex)
```

```
## [1] "F" "M" "T"
```

```
unique(data$sector)
```

```
## [1] "PRIV"      "PRIV_DEP" "PRIV_IND" "PUBL"      "TOT_SEC"
```

Să spunem că dorim datele despre țară și numărul celor care urmează doctoratul în format FT în sectorul public după anul 2016 inclusiv.

```
proc_data <- data[data$isced11 == "ED8" & data$worktime == "FT" &
  data$sector == "PUBL" & data$time >= 2016, c("geo", "value")]
head(proc_data)
```

```
##                               geo value
## NR_FT_PUBL_F_ED8_AT_2018    AT  9097
## NR_FT_PUBL_F_ED8_BE_2018    BE  4569
## NR_FT_PUBL_F_ED8_BG_2018    BG  1871
## NR_FT_PUBL_F_ED8_CH_2018    CH 11562
## NR_FT_PUBL_F_ED8_CY_2018    CY   423
## NR_FT_PUBL_F_ED8_CZ_2018    CZ  9989
```

```
any(is.na(proc_data$value))
```

```
## [1] TRUE
```

Din ultima instrucțiune observăm că avem valori care sunt "NA". Acestea reprezintă problema datelor incomplete. Soluțiile de rezolvare sunt următoarele: eliminarea rândurilor, înlocuirea cu o valoare prestabilită, înlocuirea cu media sau mediana valorilor.

Prima variantă în eliminare rândurilor este folosirea funcției which, care nu ia în considerare rândurile care au valori de "NA" pe coloane date. Din această cauză suntem nevoiți să folosim și coloana value.

```
proc_data_2 <- data[which(data$isced11 == "ED8" & data$worktime ==
  "FT" & data$sector == "PUBL" & data$time >= 2016 & data$value >=
  0), c("geo", "value")]
any(is.na(proc_data_2$value))
```

```
## [1] FALSE
```

Sau putem elimina rândurile cu NA pe value de la început folosindu-ne de operatorul "-".

```
data_2 <- data[-which(is.na(data$value)), ]
proc_data_2 <- data_2[which(data_2$isced11 == "ED8" & data_2$worktime ==
  "FT" & data_2$sector == "PUBL" & data_2$time >= 2016), c("geo",
  "value")]
any(is.na(proc_data_2$value))
```

```
## [1] FALSE
```

O altă variantă este folosirea funcției `complete.cases()` care se uită la toate coloanele și păstrează doar rândurile complete valide.

```
data_2 <- data[complete.cases(data), ]
proc_data_2 <- data_2[data_2$isced11 == "ED8" & data_2$worktime ==
  "FT" & data_2$sector == "PUBL" & data_2$time >= 2016, c("geo",
  "value")]
any(is.na(proc_data_2$value))
```

```
## [1] FALSE
```

Înlocuirea cu o nouă valoare se face cu ajutorul funcției `is.na`.

```
data_2 <- data
# data_2[is.na(data_2$value), 'value'] <- 0
# data_2[is.na(data_2$value), 'value'] <- mean(data_2$value,
# na.rm = TRUE)
data_2[is.na(data_2$value), "value"] <- class(quantile(data_2$value,
  probs = 0.5, na.rm = TRUE))
proc_data_2 <- data_2[data_2$isced11 == "ED8" & data_2$worktime ==
  "FT" & data_2$sector == "PUBL" & data_2$time >= 2016, c("geo",
  "value")]
any(is.na(proc_data_2$value))
```

```
## [1] FALSE
```

Următoarea operație disponibilă cu `data.frame` este sortarea. Pentru asta avem două funcții `sort` care ne returnează un vector sortat și `order` care returnează poziții elementelor într-un vector sortat.

```
head(sort(data$value, decreasing = FALSE, na.last = TRUE), n = 3)
```

```
## [1] 0 0 0
```

```
head(data[order(data$value, decreasing = FALSE, na.last = TRUE),
  ], n = 3)
```

```
##                unit worktime sector sex isced11 geo time value
## NR_FT_PRIV_F_ED5_HR_2018  NR      FT  PRIV  F      ED5  HR 2018    0
## NR_FT_PRIV_F_ED5_LI_2018  NR      FT  PRIV  F      ED5  LI 2018    0
## NR_FT_PRIV_F_ED5_PL_2018  NR      FT  PRIV  F      ED5  PL 2018    0
```

Uneori este necesară adăugarea unei noi coloane în tabel. În cazul nostru am vrea să vedem care este costul total al statului cu studenții în mediul universitar (ED6,ED7,ED8). Pentru un ED6 (licență) e 5 euro, pentru

un ED7 (master) e 3 euro și pentru ED8 (doctorat) e 8 euro per student. Este necesar să adăugăm o nouă coloană. Pentru a calcula diferit costul vom avea 2 metode.

```
data_2 <- data
data_2$cost <- 0
data_2[data_2$isced11 == "ED6", "cost"] <- 5 * data_2[data_2$isced11 ==
  "ED6", "value"]
data_2[data_2$isced11 == "ED7", "cost"] <- 3 * data_2[data_2$isced11 ==
  "ED7", "value"]
data_2[data_2$isced11 == "ED8", "cost"] <- 8 * data_2[data_2$isced11 ==
  "ED8", "value"]
sum(data_2$cost, na.rm = TRUE)

## [1] 18695782966

data_2 <- data
data_2$cost <- ifelse(data_2$isced11 == "ED6", 5 * data_2$value,
  ifelse(data_2$isced11 == "ED7", 3 * data_2$value, ifelse(data_2$isced11 ==
    "ED8", 8 * data_2$value, 0)))
sum(data_2$cost, na.rm = TRUE)

## [1] 18695782966
```

O altă instrucțiune interesantă este cea de intersectare a mai multor data frame-uri.

```
head(merge(data, data_2), n = 3)
```

```
##   unit worktime sector sex isced11 geo time value cost
## 1  NR         FT  PRIV  F      ED5  AT 2005    NA    0
## 2  NR         FT  PRIV  F      ED5  AT 2010    NA    0
## 3  NR         FT  PRIV  F      ED5  AT 2012    NA    0
```

data.table

Un tip folosit pentru performanță este data.table. Aceasta deține aceleași funcționalități ca data.frame, dar sunt optimizate. Pentru a folosi data.table trebuie să încărcăm biblioteca “data.table”. Operatorul [] pentru data.table are 3 zone separate prin două virgule. Prima zonă este doar pentru filtrare, A doua este pentru funcții și adăugare de coloane noi, iar a treia ce nu am folosit până acum pentru data.frame este de grupare. Important data.table se copiază prin referință și modificările sunt permanente.

```
library("data.table")

datatable <- data.table(data)
head(datatable[worktime == "FT" & sector == "PRIV" & time >=
  2016 & geo == "AT", `:=`(cost, ifelse(isced11 == "ED6", 5 *
  value, ifelse(isced11 == "ED7", 3 * value, ifelse(isced11 ==
  "ED8", 8 * value, 0)))], n = 3)

##   unit worktime sector sex isced11 geo time value cost
## 1:  NR         FT  PRIV  F      ED5  AT 2018 8325    0
## 2:  NR         FT  PRIV  F      ED5  BE 2018 4162   NA
## 3:  NR         FT  PRIV  F      ED5  BG 2018    NA   NA

datatable <- data.table(data)
datatable <- (datatable[, `:=`(cost, ifelse(isced11 == "ED6",
  5 * value, ifelse(isced11 == "ED7", 3 * value, ifelse(isced11 ==
  "ED8", 8 * value, 0)))], ])
```

```

datatable[, sum(cost, na.rm = TRUE), ]

## [1] 18695782966

datatable[isced11 == "ED6" | isced11 == "ED7" | isced11 == "ED8",
  list(sum = sum(cost, na.rm = TRUE), mean = mean(cost, na.rm = TRUE)),
  by = isced11]

##      isced11      sum      mean
## 1:      ED6 13887714740 1223048.4
## 2:      ED7 3537295530 314454.2
## 3:      ED8 1270772696 111383.4

head(datatable[, .N, by = geo], n = 3)

##      geo      N
## 1: AT 6480
## 2: BE 6480
## 3: BG 6480

cols <- colnames(datatable)
setkey(datatable, unit, worktime, sector, sex, isced11, geo,
  time, value)
datatable_2 <- merge(datatable, datatable)
head(datatable_2, n = 3)

##      unit worktime sector sex isced11 geo time value cost.x cost.y
## 1:  NR      FT  PRIV  F      ED5  AT 2005    NA      0      0
## 2:  NR      FT  PRIV  F      ED5  AT 2010    NA      0      0
## 3:  NR      FT  PRIV  F      ED5  AT 2012    NA      0      0

```

Biblioteca dplyr

Cea mai utilizată varietate de filtrare este biblioteca dplyr care lucrează asupra data.frame și data.table. Această bibliotecă prezintă 6 funcții simple utilizate în acest proces. Prima este de selecție în care putem selecta să filtreze anumite coloane, incluzându-le, prin declararea, excluzându-le prin folosirea operatorului minus, sau un range de coloane. Filter selectează informațiile (rândurile) care respectă anumite condiții logice. Arrange sortează crescător sau descrescătoare în funcție de coloane. În caz de egalitate folosește următorul parametru. Rename redenumeste o coloană. Mutate creează coloane noi sau poate transforma coloane existente. Ultima funcție este summarise care poate fi folosită doar după ce datele au fost grupate după anumite coloane cu funcția group_by. Mai departe el funcționează precum mutate dar funcțiile sum, mean vor fi făcute doar pe grupuri, iar rezultatul final va conține doar grupurile și noile coloane.

```
library("dplyr")
```

select

Pentru datele noastre nu avem nevoie de unitatea de măsură.

```
head(select(data, -unit), n = 3)

##      worktime sector sex isced11 geo time value
## NR_FT_PRIV_F_ED5_AT_2018      FT  PRIV  F      ED5  AT 2018 8325
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BE_2018      FT  PRIV  F      ED5  BE 2018 4162
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BG_2018      FT  PRIV  F      ED5  BG 2018  NA

```

```
head(select(data, isced11:value), n = 3)
```

```
##              isced11 geo time value
## NR_FT_PRIV_F_ED5_AT_2018    ED5  AT 2018  8325
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BE_2018    ED5  BE 2018  4162
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BG_2018    ED5  BG 2018    NA
```

filter

```
head(filter(data, worktime == "FT" & sector == "PRIV" & time >=
  2016 & geo == "AT"), n = 3)
```

```
##              unit worktime sector sex isced11 geo time value
## NR_FT_PRIV_F_ED5_AT_2018    NR      FT  PRIV  F      ED5  AT 2018  8325
## NR_FT_PRIV_F_ED5-8_AT_2018  NR      FT  PRIV  F    ED5-8  AT 2018 46461
## NR_FT_PRIV_F_ED54_AT_2018  NR      FT  PRIV  F    ED54  AT 2018    NA
```

arrange

```
head(arrange(data, desc(value), time), n = 3)
```

```
##              unit worktime sector sex isced11 geo time
## NR_TOTAL_TOT_SEC_T_ED5-8_EU28_2018  NR      TOTAL TOT_SEC  T    ED5-8 EU28 2018
## NR_TOTAL_TOT_SEC_T_ED5-8_EU28_2017  NR      TOTAL TOT_SEC  T    ED5-8 EU28 2017
## NR_TOTAL_TOT_SEC_T_ED5-8_EU28_2016  NR      TOTAL TOT_SEC  T    ED5-8 EU28 2016
##              value
## NR_TOTAL_TOT_SEC_T_ED5-8_EU28_2018 19969131
## NR_TOTAL_TOT_SEC_T_ED5-8_EU28_2017 19772834
## NR_TOTAL_TOT_SEC_T_ED5-8_EU28_2016 19590434
```

rename

```
head(rename(data, year = time), n = 3)
```

```
##              unit worktime sector sex isced11 geo year value
## NR_FT_PRIV_F_ED5_AT_2018    NR      FT  PRIV  F      ED5  AT 2018  8325
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BE_2018    NR      FT  PRIV  F      ED5  BE 2018  4162
## NR_FT_PRIV_F_ED5_BG_2018    NR      FT  PRIV  F      ED5  BG 2018    NA
```

mutate

```
head(mutate(data, cost = ifelse(isced11 == "ED6", 5 * value,
  ifelse(isced11 == "ED7", 3 * value, ifelse(isced11 == "ED8",
    8 * value, 0)))), n = 3)
```

```
##  unit worktime sector sex isced11 geo time value cost
## 1  NR      FT  PRIV  F      ED5  AT 2018  8325    0
## 2  NR      FT  PRIV  F      ED5  BE 2018  4162    0
## 3  NR      FT  PRIV  F      ED5  BG 2018    NA    0
```

```
head(mutate(data, cost = value - mean(value, na.rm = TRUE)),
      n = 3)
```

```
##   unit worktime sector sex isced11 geo time value      cost
## 1  NR          FT  PRIV  F      ED5  AT 2018  8325 -113001.2
## 2  NR          FT  PRIV  F      ED5  BE 2018  4162 -117164.2
## 3  NR          FT  PRIV  F      ED5  BG 2018    NA        NA
```

summarise

```
data_2 <- group_by(data, isced11)
head(summarise(data_2, sum_value = sum(value, na.rm = TRUE),
      mean_value = mean(value, na.rm = TRUE)), n = 3)
```

```
## `summarise()` ungrouping output (override with `.groups` argument)

## # A tibble: 3 x 3
##   isced11  sum_value mean_value
##   <chr>      <dbl>      <dbl>
## 1 ED5      459481072    54044.
## 2 ED5-8    4574247028   403729.
## 3 ED54     22131754     11246.
```

operatorul %>%

Un operator important de legat operații din biblioteca dplyr, asemănător unui pipe din bash.

```
head(data %>% filter(!is.na(value)) %>% arrange(desc(value),
      time) %>% group_by(isced11) %>% summarise(sum_value = sum(value)),
      n = 3)
```

```
## `summarise()` ungrouping output (override with `.groups` argument)

## # A tibble: 3 x 2
##   isced11  sum_value
##   <chr>      <dbl>
## 1 ED5      459481072
## 2 ED5-8    4574247028
## 3 ED54     22131754
```

Join

Biblioteca are și variante pentru intersectare Pentru mai multe detalii folosiți ?join în consolă.

```
head(inner_join(data, data_2, by = c(unit = "unit", sector = "sector",
      isced11 = "isc11", time = "time", geo = "geo", value = "value",
      worktime = "worktime")), n = 3)
```

```
##   unit worktime sector sex.x isced11 geo time value sex.y
## 1  NR          FT  PRIV  F      ED5  AT 2018  8325    F
## 2  NR          FT  PRIV  F      ED5  BE 2018  4162    F
## 3  NR          FT  PRIV  F      ED5  BG 2018    NA    F
```

Variabile Text

Un tip de variabile speciale sunt cele text ce necesită o modificare mai atentă cu funcții speciale. Avem funcții precum `tolower()`, `toupper()` care convertesc la litere mici, sau mari. Facem acest lucru ca să fie mai ușor de factorizat.

```
tolower("aLa")
```

```
## [1] "ala"
```

```
toupper("aLa")
```

```
## [1] "ALA"
```

`Strsplit` împarte în elemente de list în funcție de separatorul pe care îl dăm.

```
strsplit("ALA_BALA_poRtocala", "_")
```

```
## [[1]]
```

```
## [1] "ALA"      "BALA"      "poRtocala"
```

`Sub` este un fel de găsește și înlocuiește în elementele vectorului, `sub` e doar pentru prima potrivire, în timp ce `gsub` este pentru toate.

```
sub("ALA", "BALA", "ALA_BALA_poRtocala_ALA")
```

```
## [1] "BALA_BALA_poRtocala_ALA"
```

```
gsub("ALA", "BALA", "ALA_BALA_poRtocala_ALA")
```

```
## [1] "BALA_BBALA_poRtocala_BALA"
```

`Grep` găsește pozițiile în vector care se potrivesc cu o expresie regulată. Dacă setăm parametrul `value` vom primi valorile în loc de poziții.

```
grep(".*ALA.*", c("ALA", "BALA", "poRtocala", "ALA"), value = FALSE)
```

```
## [1] 1 2 4
```

```
grep(".*ALA.*", c("ALA", "BALA", "poRtocala", "ALA"), value = TRUE)
```

```
## [1] "ALA" "BALA" "ALA"
```

Biblioteca `stringr` oferă alte funcții necesare precum `nchar` – numărul de caractere, `substr` – un subșir, `paste` concatenează mai mulți vectori de caractere folosind un separator. `Strtrim` elimină spații albe de la început și final/.

```
library("stringr")
```

```
nchar("ALA_BALA_poRtocala_ALA")
```

```
## [1] 22
```

```
substr("ALA_BALA_poRtocala_ALA", 5, 7)
```

```
## [1] "BAL"
```

```
paste("ALA_BALA", "poRtocala_ALA", sep = "_")
```

```
## [1] "ALA_BALA_poRtocala_ALA"
```

```
str_trim("    ALA_BALA_poRtocala_ALA    ")
```

```
## [1] "ALA_BALA_poRtocala_ALA"
```


Variabile Data/Timp Biblioteca lubridate

Un alt timp de variabile speciale sunt cele care se referă la timp și date. Prima varianta e să folosim format și să învățăm toate literele de urmează după procent sau putem folosi biblioteca lubridate care necesită doar să spui ordinea în care sunt puse informația iar în spate va căuta singură prin text. Avem funcții pentru ziua săptămânii anul și respectiv luna. Putem folosi operații aritmetice. Update pentru a actualiza anumite componente și interval pentru a vedea diferența între zile.

```
library("lubridate")

bday <- ymd_hms("1994 ala 05 bala 22 faa 06 rrrr 30 okdo 59")
wday(bday)

## [1] 1
year(bday)

## [1] 1994
month(bday)

## [1] 5
majorat <- bday + years(18) + days(4) + hours(5) + minutes(40)
update(majorat, hour = 19)

## [1] "2012-05-26 19:10:59 UTC"
secunde <- int_length(interval(bday, majorat))
as.numeric(as.duration(secunde), "days")

## [1] 6579.236
```

Structurare

Mai întâi să definim ce se înțelege prin date structurate. Noi facem un experimente în care avem măsurători în funcție de o variabilă definitorie unică la momentul măsurătorii. Fiecare element măsurat este considerat o variabilă. Fiecare coloană din datele noastre trebuie să reprezinte o variabilă. Fiecare rând reprezintă o observație, adică o măsurare pentru acele variabile și observația este pe un singur rând. O celulă reprezintă o singură valoare, valoarea unei variabile pentru o observație. Fiecare tabel reprezintă un experiment și trebuie să aibă fișierul lui. Tabele multiple ce oferă informații asupra aceluiași experiment dar nu reprezintă neapărat măsurători trebuie să aibă moduri de conectare între ele. Trebuie să avem antet pentru tabelul nostru cu nume explicite. La final aceste date trebuie să fie pregătite pentru analiză fără a fi nevoie de modificări ulterioare. Putem face orice tip de analiză pe ele.

Idei principale Structurare

- Fiecare variabilă este prezentă într-o singură coloană
- Fiecare observație diferită a unei variabile este într-un singur rând (fiecare observație conține toate variabilele măsurate)
- O celulă o singură valoare
- Un tabel pe tip de experiment
- Tabelele multiple trebuie conectate printr-o coloană
- Trebuie să aibă antet
- Numele coloanelor trebuie să fie descriptive

- Fiecare tabel are fișierul lui
- Datele sunt pregătite pentru analiză

Documentare proces

Tot acest proces prin care ajungem de la date brute la date structurate trebuie documentat și trecut într-un document numit în engleză Code Book. Acesta conține informații despre variabile nume și unități de măsură. Lucruri pe care nu le putem pune neapărat în tabele. Conține informații despre deciziile pe care le-am luat de colectare, filtrare și structurare asupra datelor brute. Conține informații despre modul în care am făcut experimentele și am colectat datele. Alături de această documentare se va pune și scriptul aferent cu datele brute și datele structurate pentru ca terții să poată verifica rezultatul scriptului asupra datelor colectate este reprezentat prin datele structurate. Scriptul nu trebuie să primească alt parametru decât datele colectate.

- Informații despre variabile (unități de măsură)
- Informații despre deciziile pe care le-au luat asupra datelor brute (argumente)
- Informații despre arhitectura experimentului
- Informații despre colectarea datelor
- Un script care transformă datele brute în date structurate

Cele 5 probleme

Cele 5 mari probleme. Coloane sunt valori nu variabile, gen anul. Coloanele conțin mai multe variabile. Variabile sunt și pe rânduri și pe coloane. Datele de la mai multe experimente sunt în același tabel. Sau experimentul este în mai multe tabele.

- (P1) Coloanele sunt valori, nu variabile
- (P2) Coloanele conțin mai multe variabile
- (P3) Variabile sunt și pe rânduri și pe coloane
- (P4) Mai multe experimente în același tabel
- (P5) Același experiment în mai multe tabele

Biblioteca tidyr

Cea mai utilizată librărie creată chiar de cel ce a definit termenul de date structurate.

```
library("tidyr")
```

gather

Gather este rezolvarea P1 coloane sunt valori. Preia mai multe coloane și le pune numele lor în coloana variabile și valorile în coloana valori. Prin biblioteca ce preia datele de pe eurostat se face automat și o ordoanare a datelor, dar date inițiale pe eurostat dacă le descărcați are o coloană pentru fiecare an, unde este prezentat numărul de persoane ca valoare. Vom întoarce procesul înapoi și după vom folosi gather să rezolvăm problema inițială.

```
data_spread <- spread(data, key = "time", value = "value")
head(data_spread)
```

```
##   unit worktime sector sex isced11 geo 2005 2010 2012 2013 2014 2015 2016 2017
## 1  NR         FT  PRIV  F    ED5  AT   NA   NA   NA  7576 7662 8161 7933 8157
## 2  NR         FT  PRIV  F    ED5  BE   NA   NA   NA  4441 4766 4741 4721 4454
## 3  NR         FT  PRIV  F    ED5  BG   NA   NA   NA   NA   NA   NA   NA
## 4  NR         FT  PRIV  F    ED5  CH   NA   NA   NA  4537 4153 4532  473  126
```

```
## 5 NR FT PRIV F ED5 CY NA NA NA 1769 1440 1442 1238 1268
## 6 NR FT PRIV F ED5 CZ NA NA NA 101 106 122 149 150
## 2018
## 1 8325
## 2 4162
## 3 NA
## 4 118
## 5 1260
## 6 127
```

```
data_2 <- gather(data_spread, "2005":"2018", key = "year", value = "PersonsNumber")
head(data_2)
```

```
## unit worktime sector sex isced11 geo year PersonsNumber
## 1 NR FT PRIV F ED5 AT 2005 NA
## 2 NR FT PRIV F ED5 BE 2005 NA
## 3 NR FT PRIV F ED5 BG 2005 NA
## 4 NR FT PRIV F ED5 CH 2005 NA
## 5 NR FT PRIV F ED5 CY 2005 NA
## 6 NR FT PRIV F ED5 CZ 2005 NA
```

spread

A doua problema este rezolvată de funcția `spread` variabilele ce vor deveni coloane sunt în coloana variabile iar valorile sunt în coloana valori. P3 e rezolvat de `gather` și `spread`. Putem lua exemplu “greșit” în care considerăm anii o variabilă.

```
data_spread <- spread(data, key = "time", value = "value")
head(data_spread)
```

```
## unit worktime sector sex isced11 geo 2005 2010 2012 2013 2014 2015 2016 2017
## 1 NR FT PRIV F ED5 AT NA NA NA 7576 7662 8161 7933 8157
## 2 NR FT PRIV F ED5 BE NA NA NA 4441 4766 4741 4721 4454
## 3 NR FT PRIV F ED5 BG NA NA NA NA NA NA NA NA
## 4 NR FT PRIV F ED5 CH NA NA NA 4537 4153 4532 473 126
## 5 NR FT PRIV F ED5 CY NA NA NA 1769 1440 1442 1238 1268
## 6 NR FT PRIV F ED5 CZ NA NA NA 101 106 122 149 150
## 2018
## 1 8325
## 2 4162
## 3 NA
## 4 118
## 5 1260
## 6 127
```

drop_na

Următoarele funcții sunt pentru ștergerea na sau înlocuirea na cu anumite valori.

`drop_na` elimină rânduri cu NA.

```
data_3 <- drop_na(data_2)
head(data_3)
```

```
## unit worktime sector sex isced11 geo year PersonsNumber
```

```
## 1 NR TOTAL TOT_SEC F ED5 AT 2005 49574
## 2 NR TOTAL TOT_SEC F ED5 BE 2005 3637
## 3 NR TOTAL TOT_SEC F ED5 CY 2005 2949
## 4 NR TOTAL TOT_SEC F ED5 FI 2005 30
## 5 NR TOTAL TOT_SEC F ED5 FR 2005 291758
## 6 NR TOTAL TOT_SEC F ED5 HU 2005 15027
```

fill înlocuiește cu valori de mai sus din table sau de mai jos.

```
data_3 <- fill(data_spread, "2016", .direction = "down")
head(data_3[, c("2013", "2014", "2015", "2016")])
```

```
## 2013 2014 2015 2016
## 1 7576 7662 8161 7933
## 2 4441 4766 4741 4721
## 3 NA NA NA 4721
## 4 4537 4153 4532 473
## 5 1769 1440 1442 1238
## 6 101 106 122 149
```

replace_na înlocuiește cu valori pe coloanele date.

```
data_3 <- replace_na(data_spread, list(`2015` = 2, `2016` = 3))
head(data_3[, c("2013", "2014", "2015", "2016")])
```

```
## 2013 2014 2015 2016
## 1 7576 7662 8161 7933
## 2 4441 4766 4741 4721
## 3 NA NA 2 3
## 4 4537 4153 4532 473
## 5 1769 1440 1442 1238
## 6 101 106 122 149
```

separate

Separate e folosit când avem mai multe valori într-o singură celulă. Separa după alfanumerice. În prima fază vom uni coloanele cu ani și toate valorile pe an.

```
data_spread_col <- colnames(data_spread)
data_spread_col <- data_spread_col[7:15]
data_3 <- unite(data_spread, data_spread_col, col = "Years",
  sep = "_", remove = TRUE)
```

```
## Note: Using an external vector in selections is ambiguous.
## i Use `all_of(data_spread_col)` instead of `data_spread_col` to silence this message.
## i See <https://tidyselect.r-lib.org/reference/faq-external-vector.html>.
## This message is displayed once per session.
```

```
head(data_3)
```

```
## unit worktime sector sex isced11 geo Years
## 1 NR FT PRIV F ED5 AT NA_NA_NA_7576_7662_8161_7933_8157_8325
## 2 NR FT PRIV F ED5 BE NA_NA_NA_4441_4766_4741_4721_4454_4162
## 3 NR FT PRIV F ED5 BG NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA
## 4 NR FT PRIV F ED5 CH NA_NA_NA_4537_4153_4532_473_126_118
## 5 NR FT PRIV F ED5 CY NA_NA_NA_1769_1440_1442_1238_1268_1260
## 6 NR FT PRIV F ED5 CZ NA_NA_NA_101_106_122_149_150_127
```

```
data_4 <- separate(data_3, "Years", into = data_spread_col, sep = "_")
head(data_4)
```

```
##   unit worktime sector sex isced11 geo 2005 2010 2012 2013 2014 2015 2016 2017
## 1  NR      FT   PRIV  F    ED5   AT   NA   NA   NA  7576 7662 8161 7933 8157
## 2  NR      FT   PRIV  F    ED5   BE   NA   NA   NA  4441 4766 4741 4721 4454
## 3  NR      FT   PRIV  F    ED5   BG   NA   NA   NA   NA   NA   NA   NA   NA
## 4  NR      FT   PRIV  F    ED5   CH   NA   NA   NA  4537 4153 4532  473  126
## 5  NR      FT   PRIV  F    ED5   CY   NA   NA   NA  1769 1440 1442 1238 1268
## 6  NR      FT   PRIV  F    ED5   CZ   NA   NA   NA   101  106  122  149  150
##   2018
## 1 8325
## 2 4162
## 3   NA
## 4  118
## 5 1260
## 6  127
```

separate_rows

Separate_row când avem pe același rând mai multe observații. Separă după o coloană în funcție de separatoare alfanumerice.

```
data_4 <- separate_rows(data_3, "Years", sep = "_")
head(data_4)
```

```
## # A tibble: 6 x 7
##   unit worktime sector sex isced11 geo Years
##   <chr> <chr>    <chr> <chr> <chr> <chr> <chr>
## 1 NR    FT     PRIV  F    ED5   AT   NA
## 2 NR    FT     PRIV  F    ED5   AT   NA
## 3 NR    FT     PRIV  F    ED5   AT   NA
## 4 NR    FT     PRIV  F    ED5   AT  7576
## 5 NR    FT     PRIV  F    ED5   AT  7662
## 6 NR    FT     PRIV  F    ED5   AT  8161
```

unite

Unite unește două coloane cu separator. Când Variabila e pe mai multe coloane. Remove elimină coloanele vechi.

```
data_spread_col <- colnames(data_spread)
data_spread_col <- data_spread_col[7:15]
data_3 <- unite(data_spread, data_spread_col, col = "Years",
  sep = "_", remove = TRUE)
head(data_3)
```

```
##   unit worktime sector sex isced11 geo Years
## 1  NR      FT   PRIV  F    ED5   AT NA_NA_NA_7576_7662_8161_7933_8157_8325
## 2  NR      FT   PRIV  F    ED5   BE NA_NA_NA_4441_4766_4741_4721_4454_4162
## 3  NR      FT   PRIV  F    ED5   BG NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA_NA
## 4  NR      FT   PRIV  F    ED5   CH NA_NA_NA_4537_4153_4532_473_126_118
## 5  NR      FT   PRIV  F    ED5   CY NA_NA_NA_1769_1440_1442_1238_1268_1260
## 6  NR      FT   PRIV  F    ED5   CZ NA_NA_NA_101_106_122_149_150_127
```

Descriere

```
summary(data)
```

```
##      unit      worktime      sector      sex
## Length:239760 Length:239760 Length:239760 Length:239760
## Class :character Class :character Class :character Class :character
## Mode :character Mode :character Mode :character Mode :character
##
##
##
##
##      isced11      geo      time      value
## Length:239760 Length:239760 Length:239760 Min. : 0
## Class :character Class :character Class :character 1st Qu.: 111
## Mode :character Mode :character Mode :character Median : 3239
##                                     Mean : 121326
##                                     3rd Qu.: 31390
##                                     Max. :19969131
##                                     NA's :154103
```

```
str(data)
```

```
## 'data.frame': 239760 obs. of 8 variables:
## $ unit : chr "NR" "NR" "NR" "NR" ...
## $ worktime: chr "FT" "FT" "FT" "FT" ...
## $ sector : chr "PRIV" "PRIV" "PRIV" "PRIV" ...
## $ sex : chr "F" "F" "F" "F" ...
## $ isced11 : chr "ED5" "ED5" "ED5" "ED5" ...
## $ geo : chr "AT" "BE" "BG" "CH" ...
## $ time : chr "2018" "2018" "2018" "2018" ...
## $ value : num 8325 4162 NA 118 1260 ...
```

```
quantile(data$value, probs = c(0.1, 0.3, 0.5, 0.7), na.rm = TRUE)
```

```
## 10% 30% 50% 70%
## 0 268 3239 19596
```

```
table(data$geo)
```

```
##
##      AT      BE      BG      CH      CY      CZ      DE      DK
##      6480      6480      6480      6480      6480      6480      6480      6480
##      EE      EL      ES EU27_2020 EU28      FI      FR      HR
##      6480      6480      6480      3240      3240      6480      6480      6480
##      HU      IE      IS      IT      LI      LT      LU      LV
##      6480      6480      6480      6480      6480      6480      6480      6480
##      ME      MK      MT      NL      NO      PL      PT      RO
##      6480      6480      6480      6480      6480      6480      6480      6480
##      RS      SE      SI      SK      TR      UK
##      6480      6480      6480      6480      6480
```

Detalii Grafice - biblioteca ggplot2

Pentru grafice vom folosi biblioteca ggplot2 pentru care avem următorul chatsheet [<https://rstudio.com/wp-content/uploads/2015/03/ggplot2-cheatsheet.pdf>].

```
library("ggplot2")
library("ggplot2movies")
library("maps")
set.seed(20)
```

ggplot2 conține 3 concepțe: cel de date pe care îl transmiteți la început cu ajutorul funcției ggplot, cel a sistemului de coordonate și cel de geom prin care spui cum reprezinti datele în sistemul cartezian. Vom inițializa toate variabilele din chatsheet. Seturile de date sunt descrise în felul următor: - mpg - date economice despre 38 de modele de mașini: hwy - mile pe autostrada per galon, cty mile în oraș per galon, class - tipul mașinii, fl - tipul de combustibil - map - harta regiunilor din america prin latitudine și longitudine - seals - date despre deplasările unei foci - diamonds - date despre 54 000 de diamante: price - preț, carat - carate, color - culoare de la D la J, clarity - claritate de la I1 la IF și dimensiunile prin x,y,z - economics - date despre somaj in america: date - data la care au fost introduse datele, unemploy - numărul de oameni in somaj, pop - populația totală - movies - date despre filmele postate pe imdb: year: anul, rating - scorul date de utilizatori - USArrests - date despre arestările din statele americane

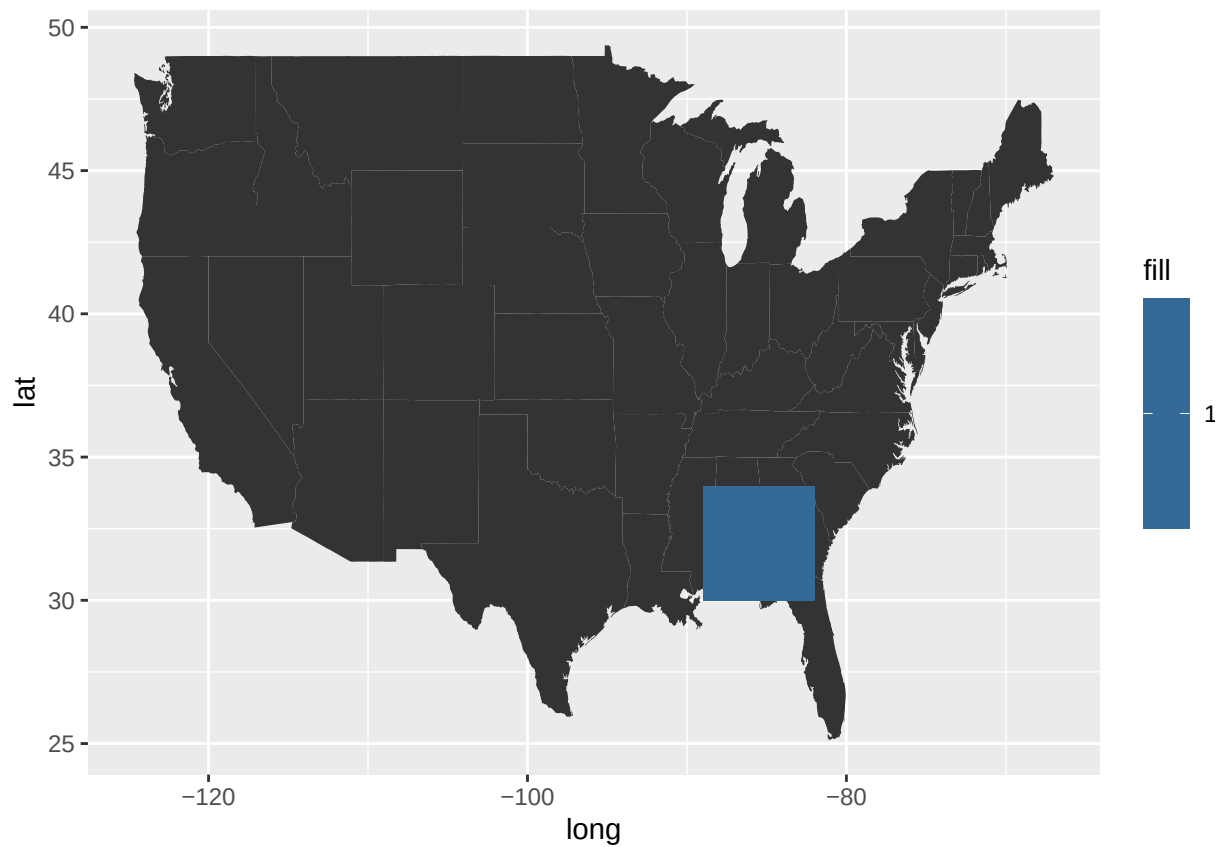
```
a <- ggplot(mpg, aes(hwy))
b <- ggplot(mpg, aes(fl))
c <- ggplot(map_data("state"), aes(long, lat))
d <- ggplot(economics, aes(date, unemploy))
e <- ggplot(seals, aes(x = long, y = lat))
f <- ggplot(mpg, aes(cty, hwy))
g <- ggplot(mpg, aes(class, hwy))
h <- ggplot(diamonds, aes(cut, color))
i <- ggplot(movies, aes(year, rating))
j <- ggplot(economics, aes(date, unemploy))
df <- data.frame(grp = c("A", "B"), fit = 4:5, se = 1:2)
k <- ggplot(df, aes(grp, fit, ymin = fit - se, ymax = fit + se))
murder_data <- data.frame(murder = USArrests$Murder, state = tolower(rownames(USArrests)))
state_map <- map_data("state")
l <- ggplot(murder_data, aes(fill = murder))
seals_2 <- seals
seals_2$z <- with(seals_2, sqrt(delta_long^2 + delta_lat^2))
```

Vom trece prin categoriile de geom pe rând.

Primitive

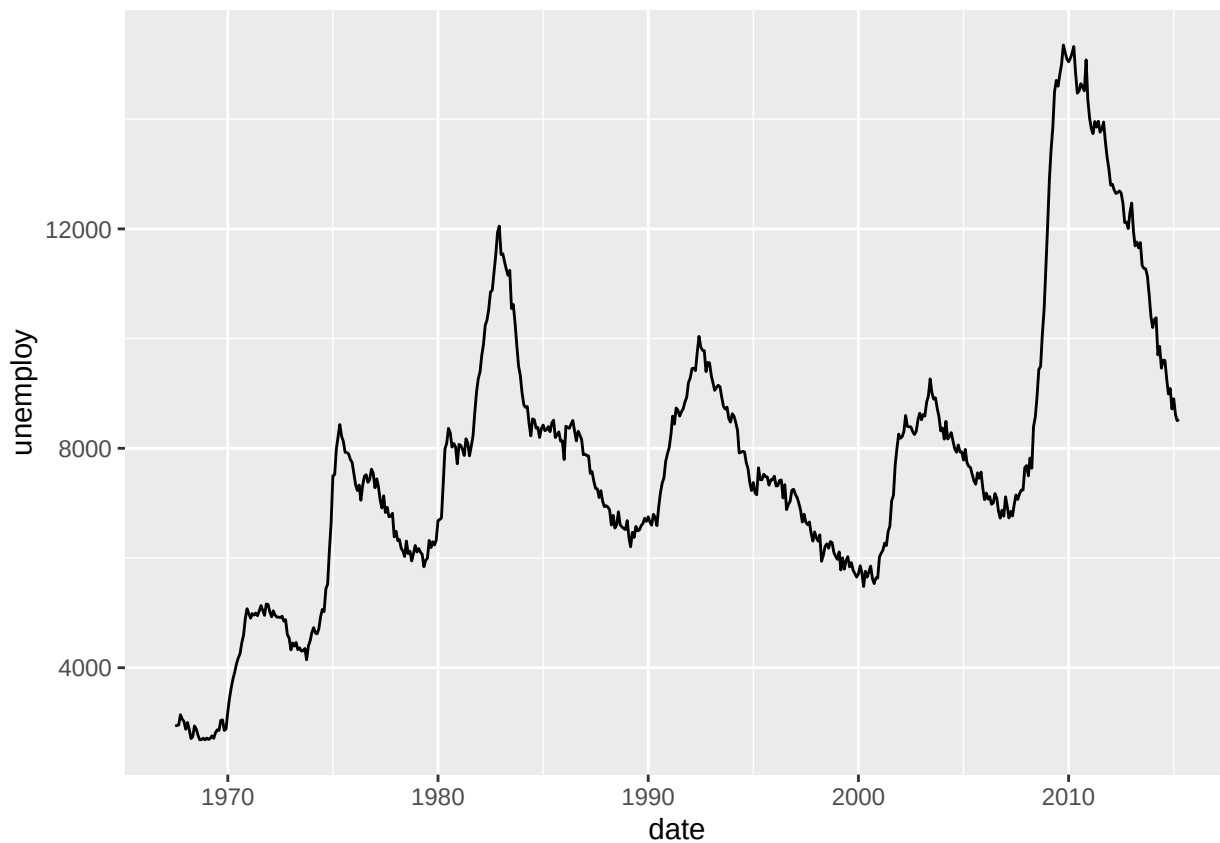
Prima primitivă este cea de polygon. Aceasta desenează un polygon folosind pentru x prima coloana dată și pentru y a doua coloană. Folosind group vom grupa datele și vom face mai multe poligoane. Această funcție e necesară când dorim să așugăm anumite zone în grafic ca zone de interes, sau dorim să colorăm diferit diferite grupuri folosind parametrul value.

```
c + geom_polygon(aes(group = group)) + geom_polygon(data = data.frame(lat = c(30,
  34, 34, 30), long = c(-82, -82, -89, -89)), aes(fill = 1))
```


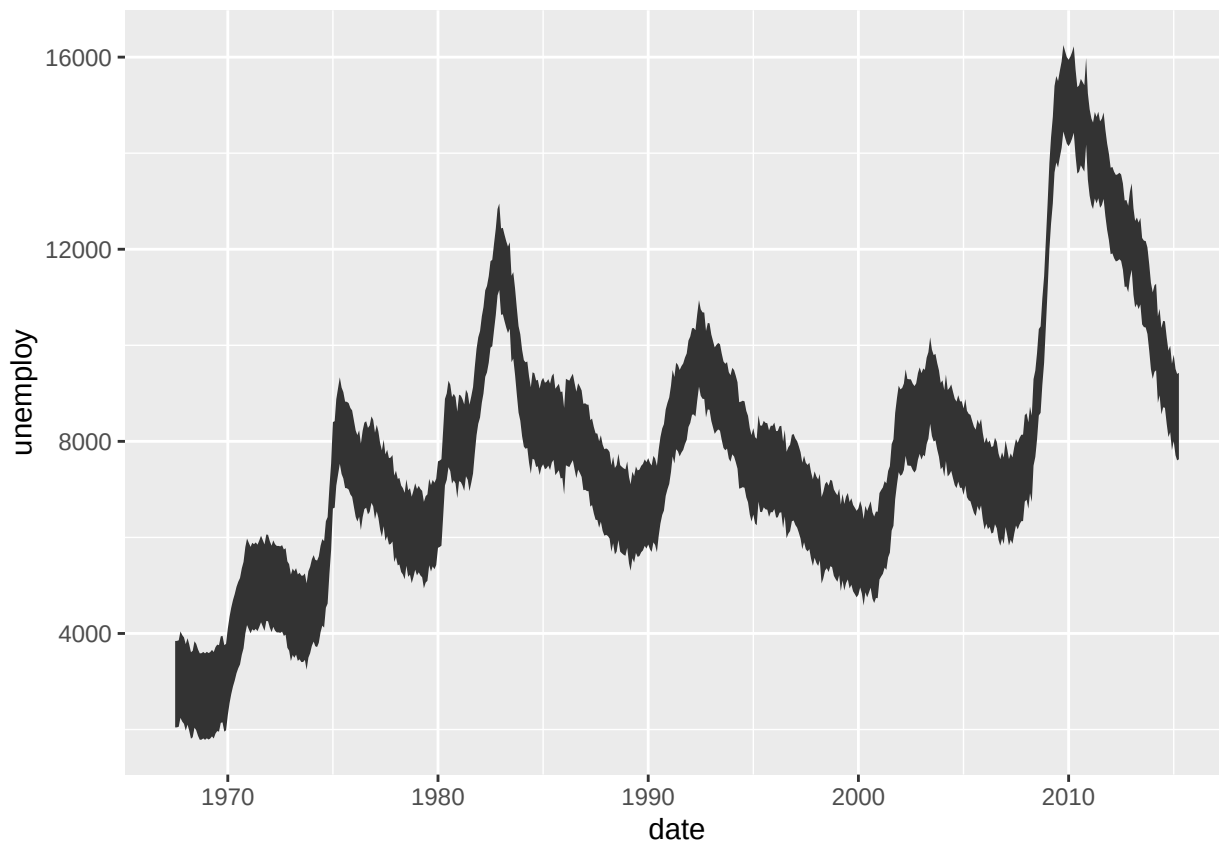
Primitava path este leagă în ordinea în care a primit (sa în funcție de coloana x) valorile printr-o linie.

```
d + geom_path(lineend = "butt", linejoin = "round", linemitre = 1)
```

Primitiva ribbon este bună atunci când vrei să adaugi deviația standard în discuție și vrei să vezi pe unde s-ar putea încadra valorile.

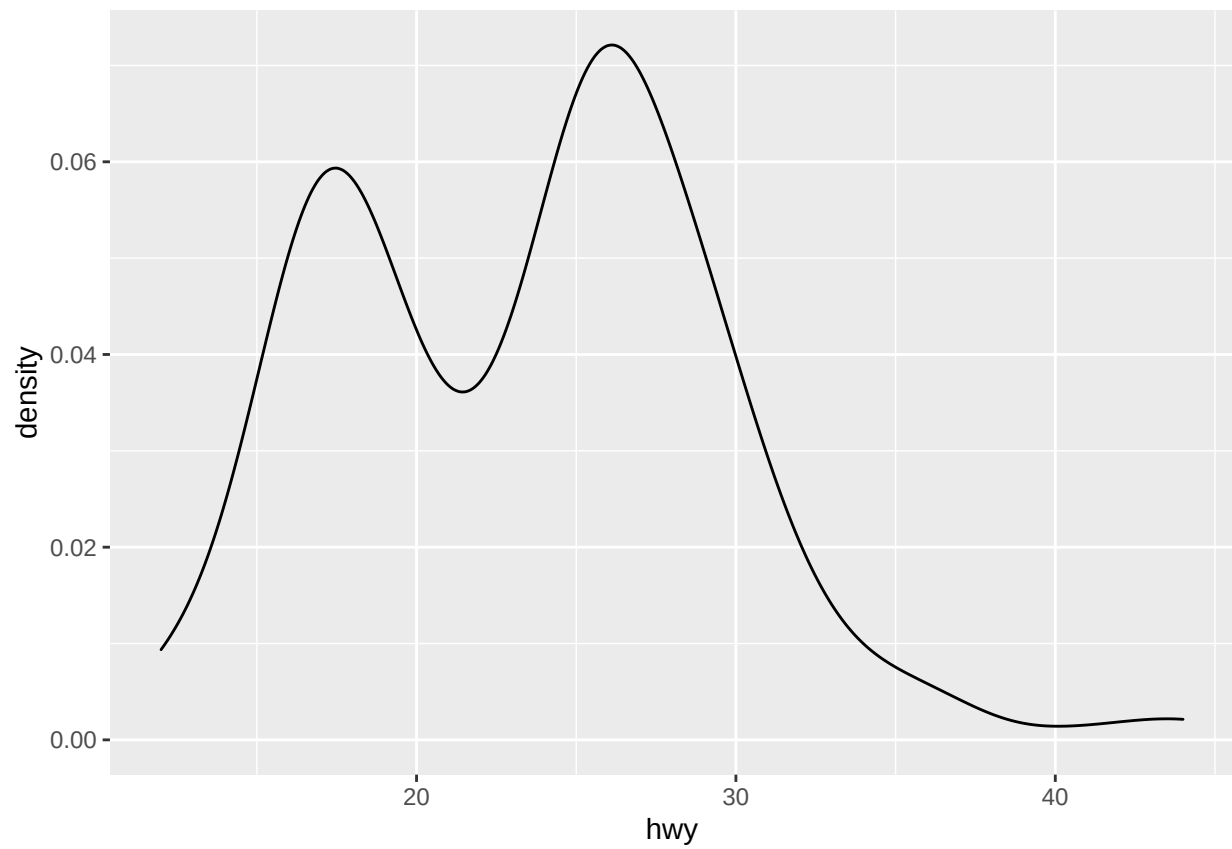
```
d + geom_ribbon(aes(ymin = unemploy - 900, ymax = unemploy + 900))
```


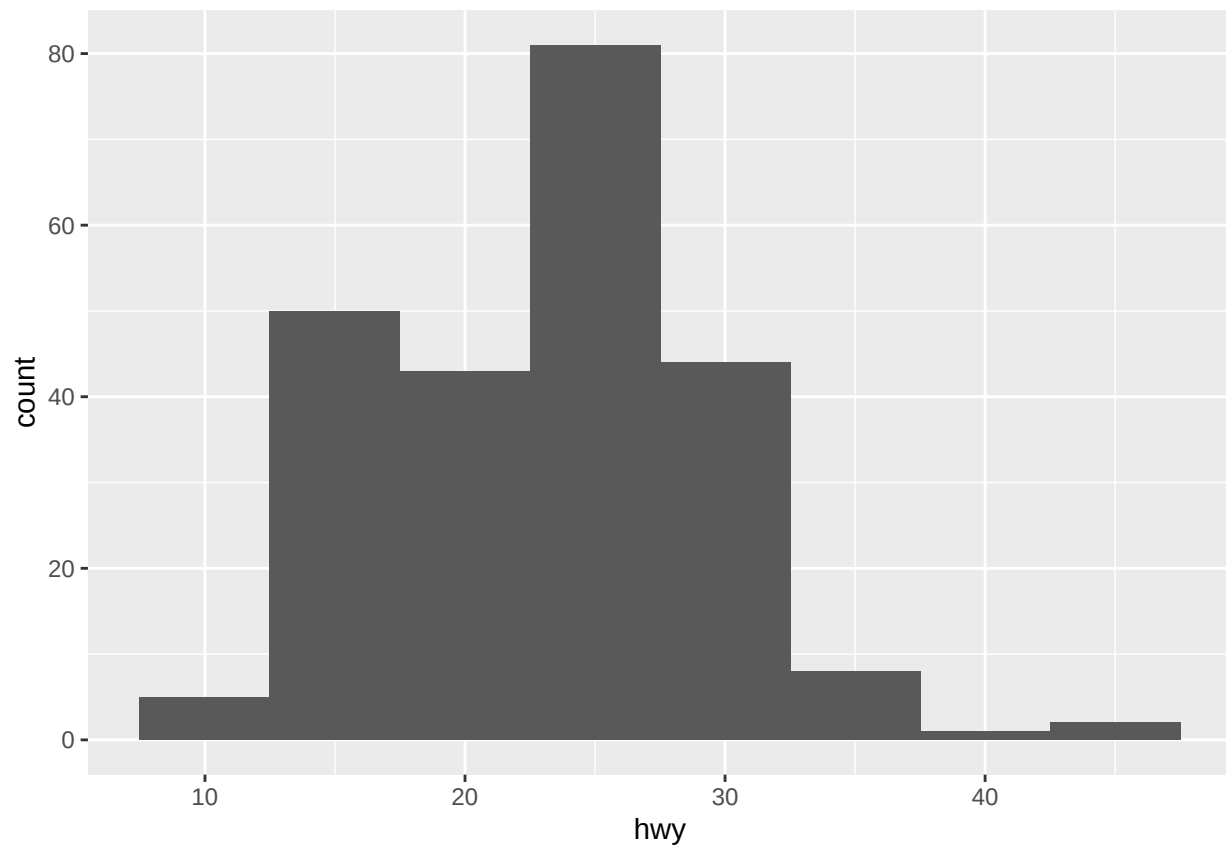
Distribuție variabilă continuă

Pentru afișarea unei distribuții a unei variabile continue sunt 2 funcții principale, density și histogram. Histograma e folosită când vrei să consideri intervale pentru variabila respectivă. Aceste funcții transmit zona în care variabila ta se concentrează. Poate scoate în evidență grupuri, mediana sau deviația standard. De exemplu în cazul nostru ni se transmite faptul că sunt două grupuri mari de mașini unele care fac 15 mile per galon pe autostradă și unele care fac 25, spunând astfel că ar trebui să facem o cercetare să vedem diferența dintre cele două grupuri. Histograma ne prezintă că cele mai multe mașini fac între 22.5 și 27.5 mile per galon pe autostradă.

```
a + geom_density(kernel = "gaussian")
```


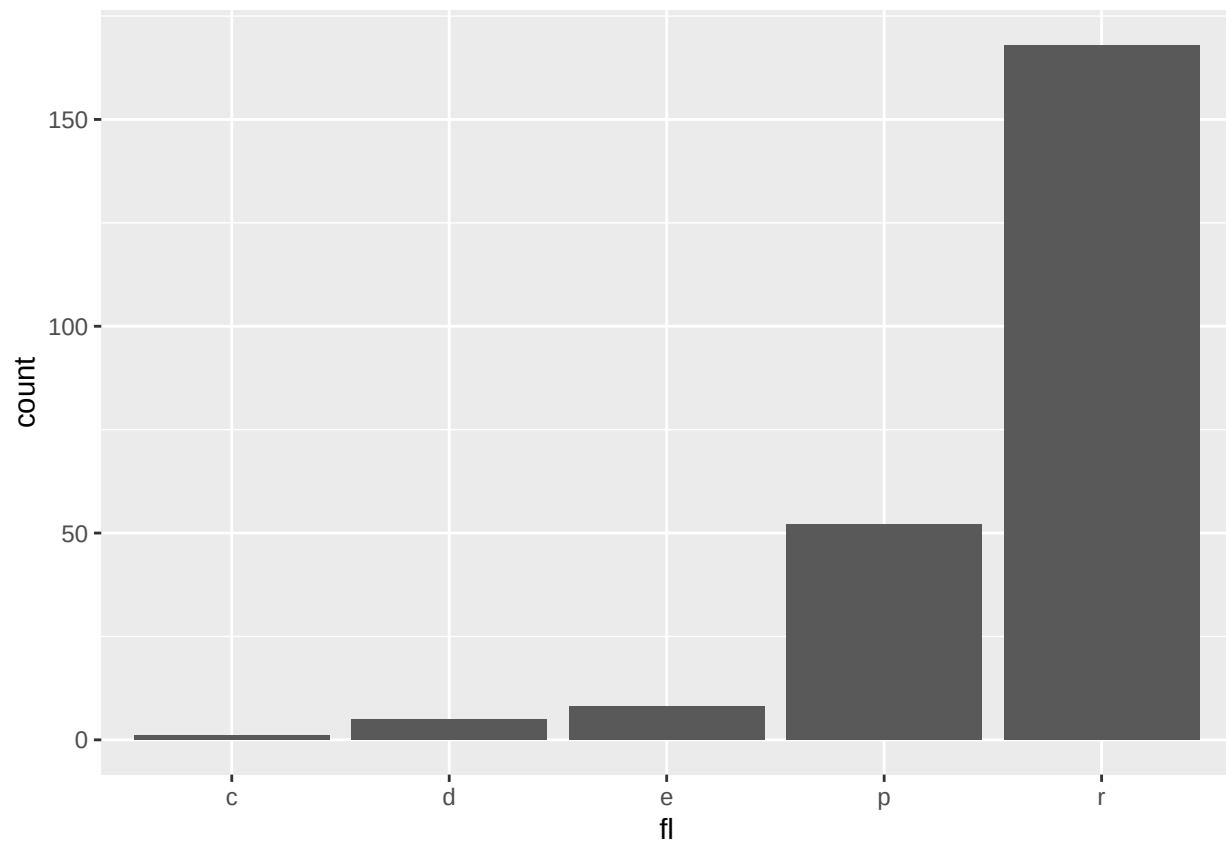
```
a + geom_histogram(binwidth = 5)
```


Distribuție variabilă discretă

În cazul variabilelor discrete cel mai bun grafic este cel prin bar care este asemător cu cel al histogramei numai că nu conține un interval de valori și doar o valoare. Acest tip este folosit pentru a vedea dacă avem o distribuție uniformă între grupurile noastre discrete. Din păcate din acest grafic reiese că nu avem.

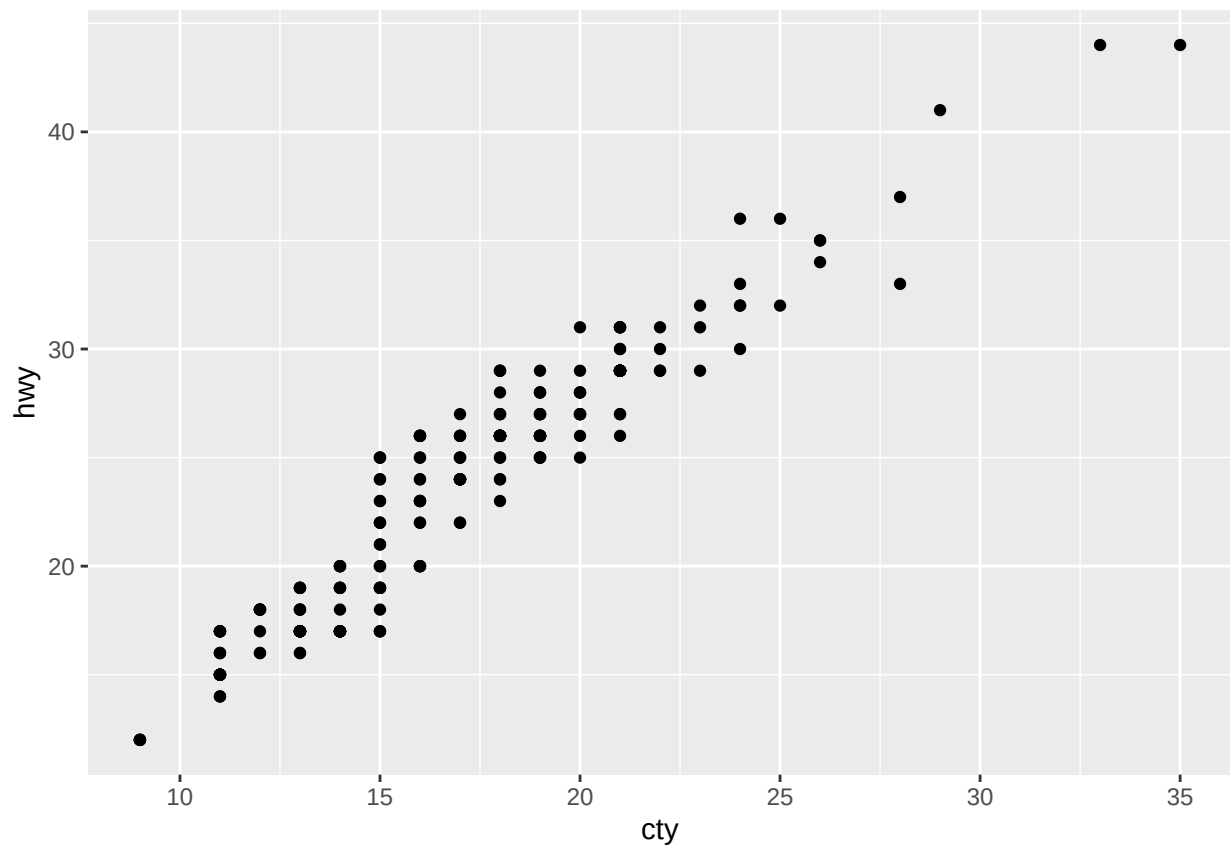
```
b + geom_bar()
```


Două variabile continue

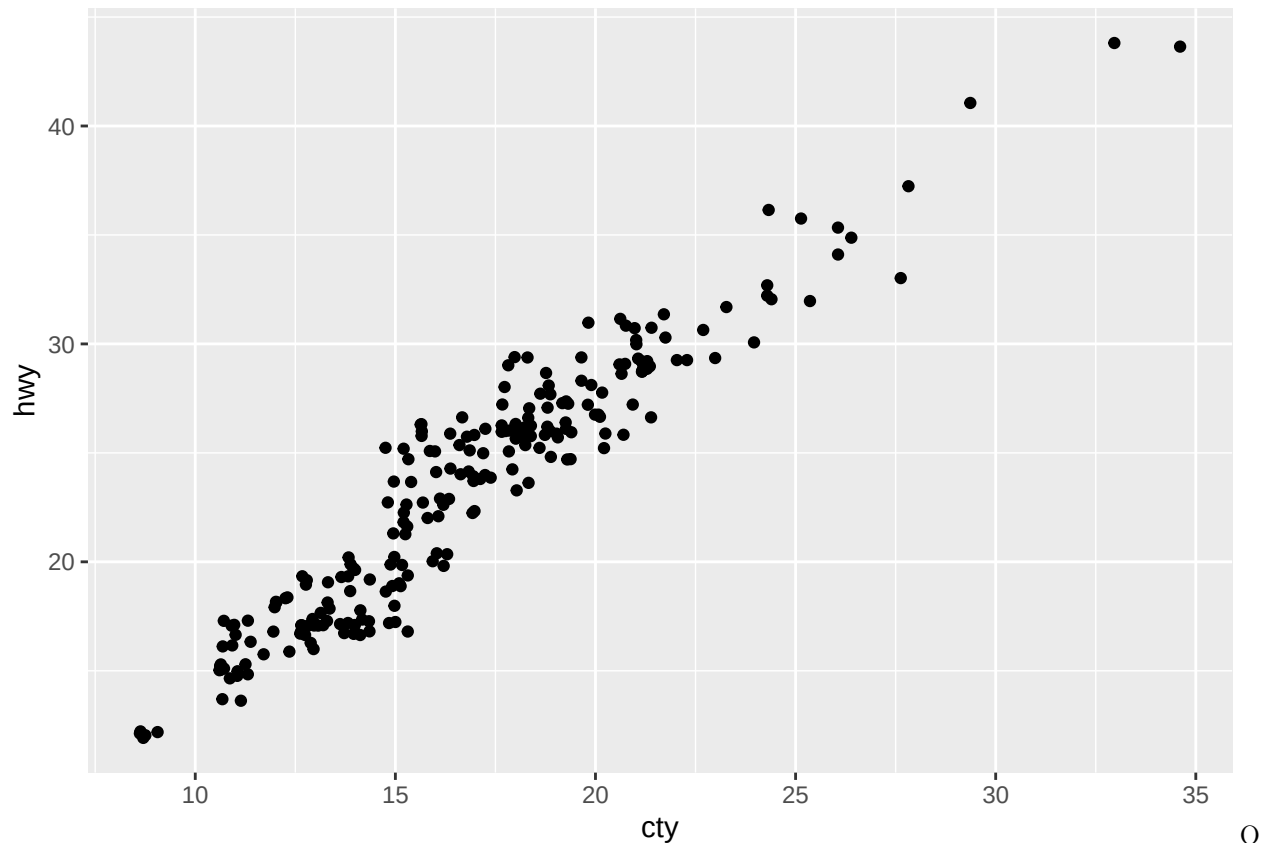
Pentru momentul când avem două variabile continue cea mai frecventă tip de geom o să fie point.

```
f + geom_point()
```


Desigur afiașarea nu reprezintă cu exactitate datele, pentru că sunt mai multe intrări cu aceleași valori pentru ambele variabile. Pentru asta se folosește funcții precum jitter care oferă un pic de deviere între valori.

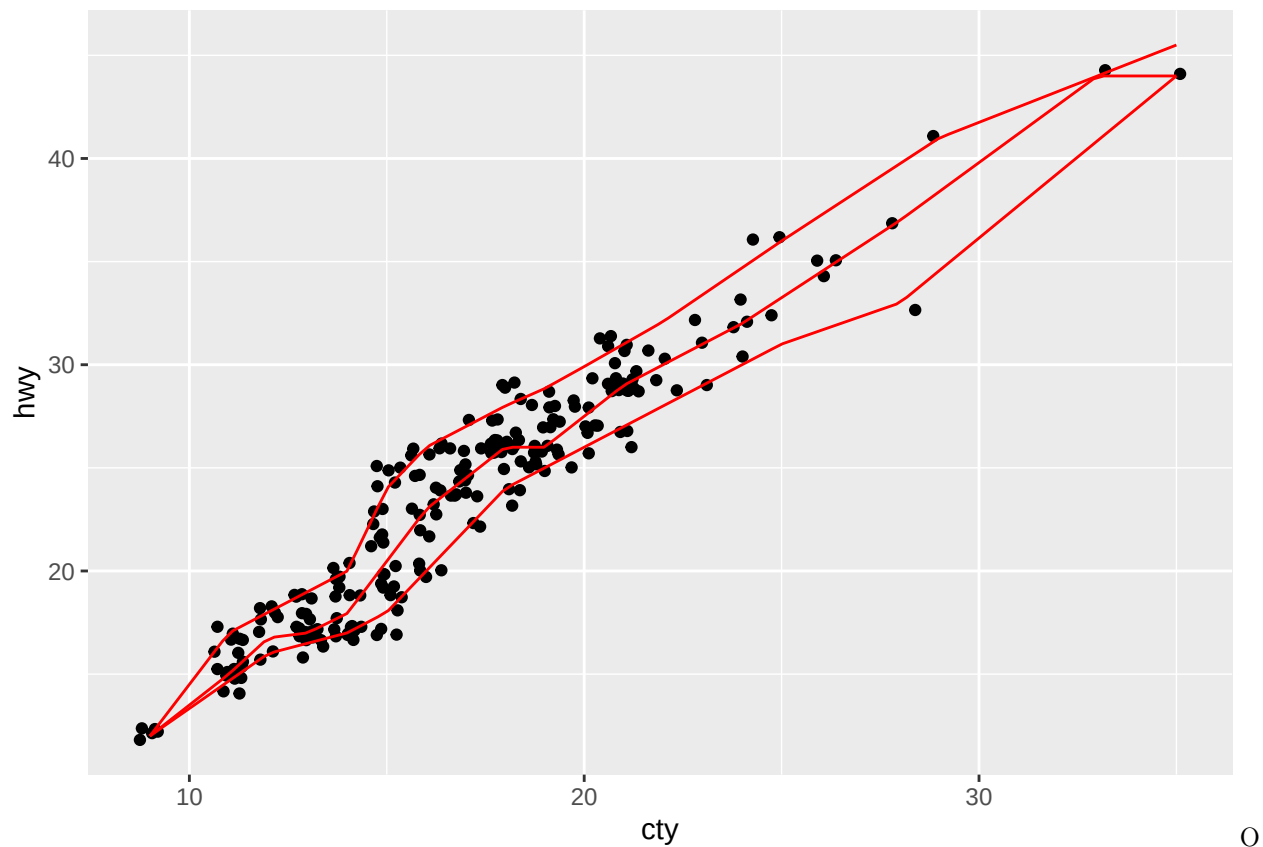
```
f + geom_jitter()
```


altă funcție grafică importantă este cea de calculare a cuantilelor pentru graficul nostru și tragerea liniei reprezentative. De exemplu dorim să vedem linia sub care se află 90% dintre valori, mediana valorilor și linia sub care sunt doar 10% dintre valori. Această abordare este deseori mai potrivită decât cea folosind ribbon cu deviația standard pentru că poți observa o concentrare de valori mai ușor. În cazul nostru putem observa o concentrare în zona valorii de 13 pentru cty și 13 pentru hwy.

```
f + geom_jitter() + geom_quantile(method = "rqss", color = "red",
  quantiles = c(0.1, 0.5, 0.9))
```

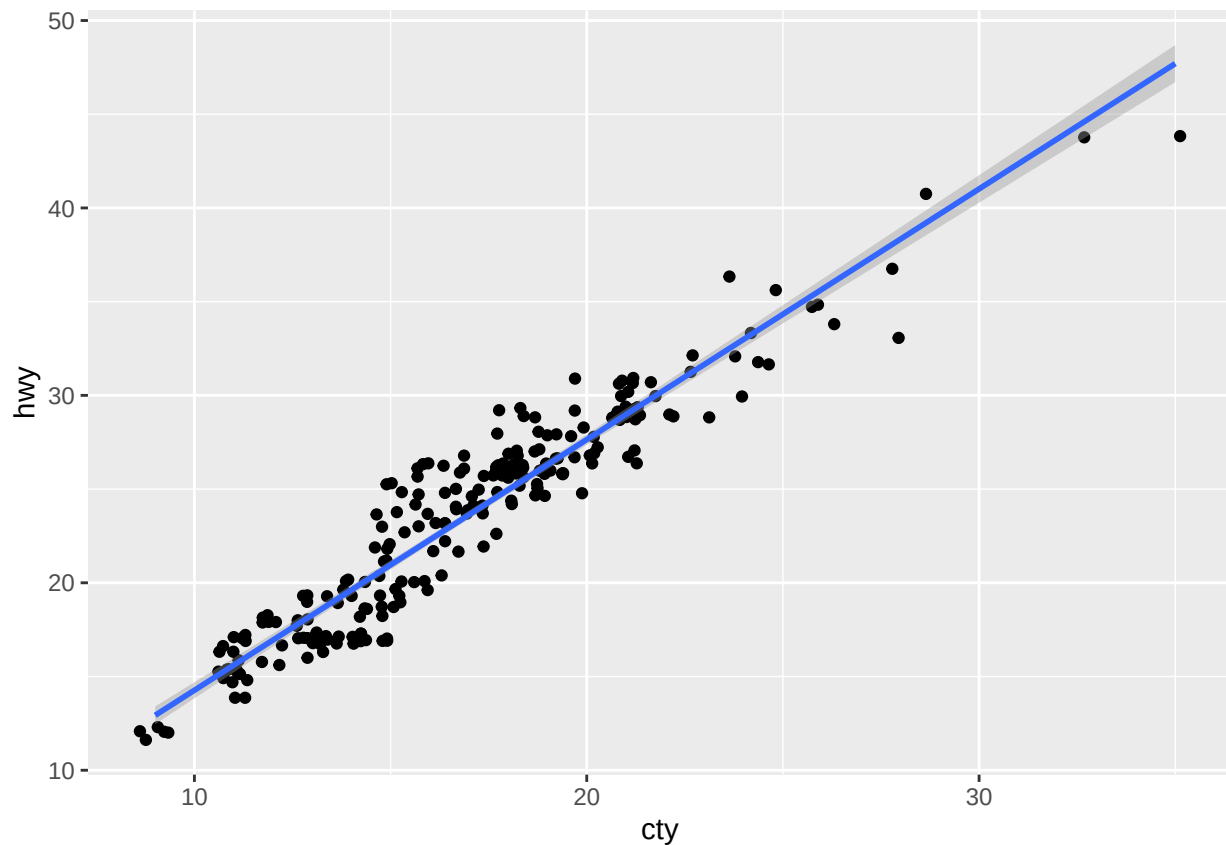
```
## Smoothing formula not specified. Using: y ~ qss(x, lambda = 1)
```


altă utilizare simplistă este smooth care produce o regresie liniară asupra datelor noastre.

```
f + geom_jitter() + geom_smooth(method = lm)
```

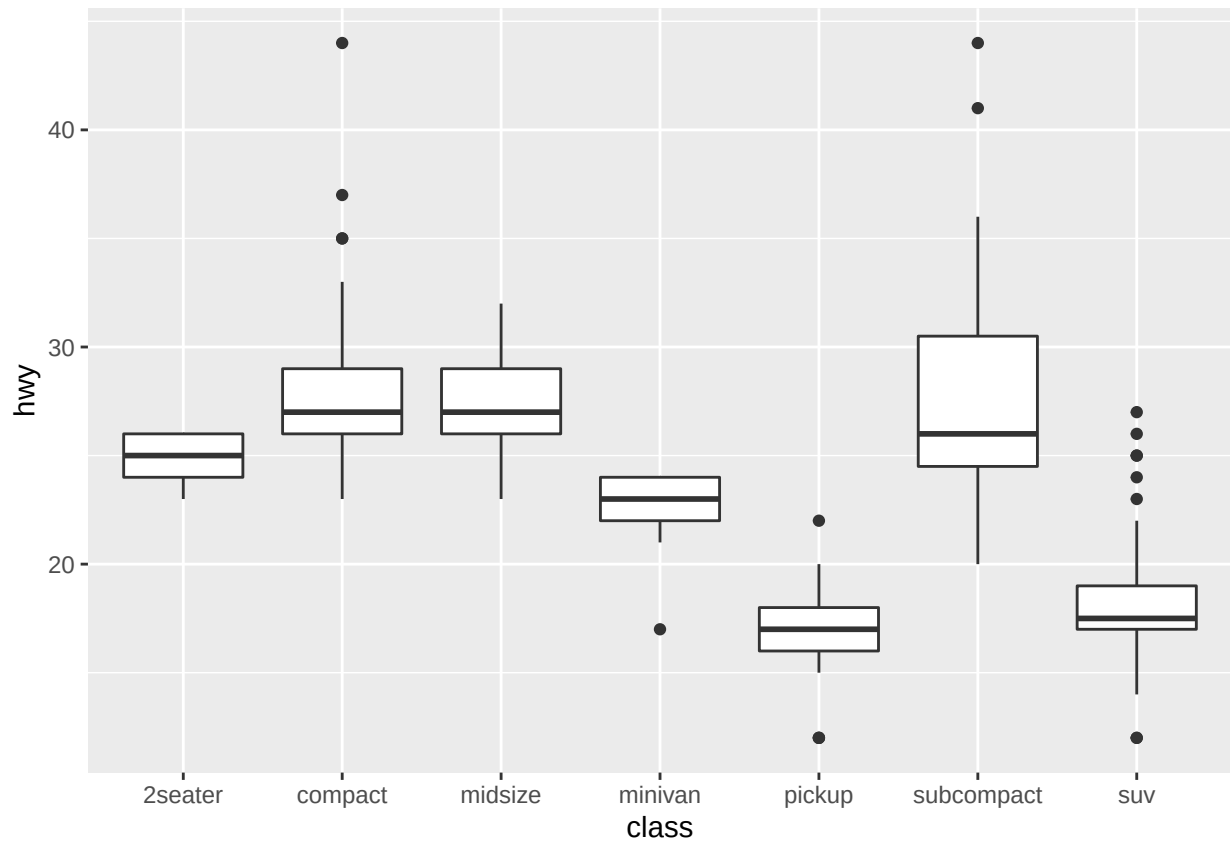
```
## `geom_smooth()` using formula 'y ~ x'
```

Variabile discretă-continuă

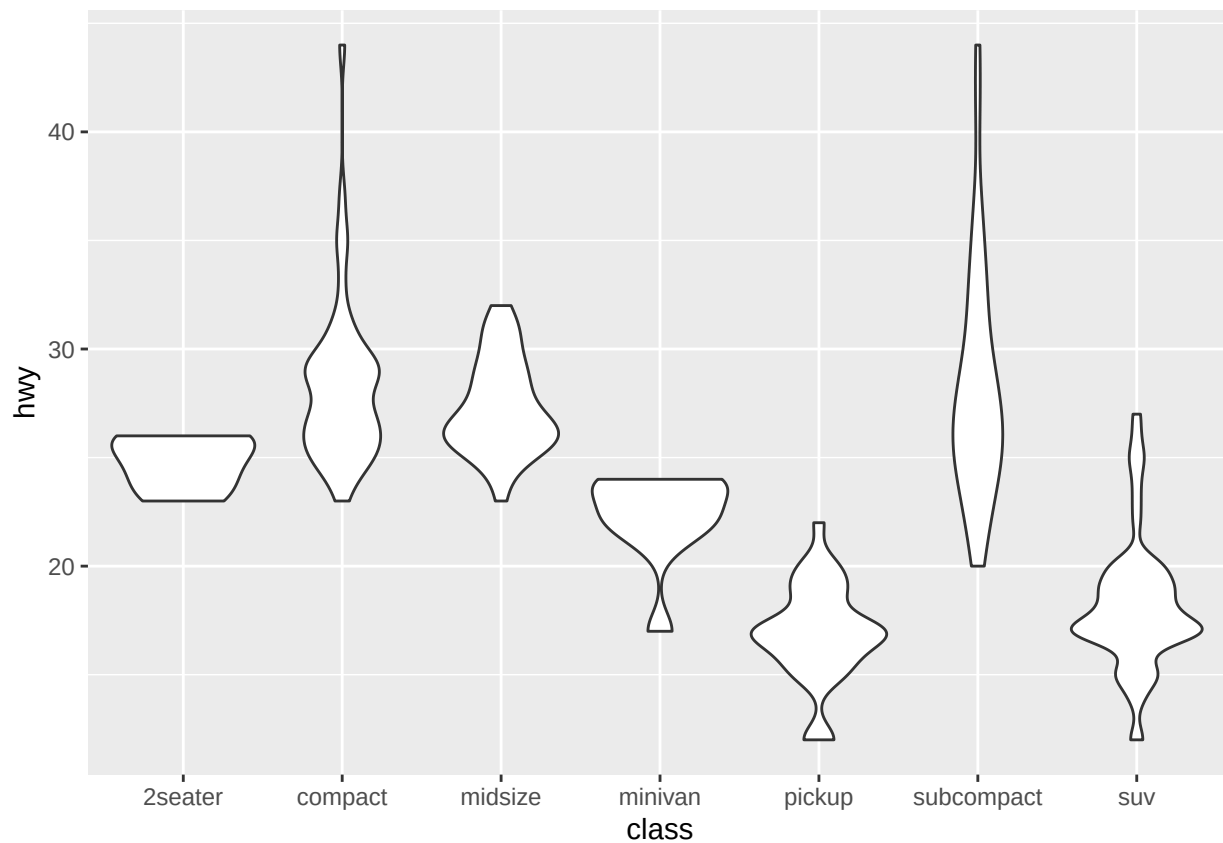
Pentru reprezentarea unei variabile continue în funcție de una discretă standardul neoficial din știința datelor la care s-a ajuns este cel de boxplot. Boxplot oferă următoarele detalii trei cunatile (0.25, 0.5(media), 0.75) reprezentate prin limita de sus a dreptunghiului (0.75), limita de jos (0.25) și linia din interiorul dreptunghiului (0.5-media). Pentru înțelegere liniile trase în sus și jos trebuie calculat IQR care este diferența dintre cunatile de 0.75 și cea de 0.25. Liniile au lungimea până la cea mai mare, respectiv cel mai mică valoare dar nu mai mult de $1.5 \times \text{IQR}$ față de limita de sus sau de jos. Restul punctelor sunt cele care nu se încadrează în această zonă sunt reprezentate individual. Boxplot sunt foarte eficiente pentru a putea observa diferențe statistice relevante între grupuri. De exemplu în grafic se observă o diferență între mașinile cu două locuri (2seater) și mașinile camionetă (pickup). Datorită informațiilor relevante pe care le oferă asupra datelor și faptului că sunt așa compacte boxplot a devenit acest standard neoficial.

```
g + geom_boxplot()
```


O metodă care oferă astfel de perspectivă dar mai puțin compactă este violin.

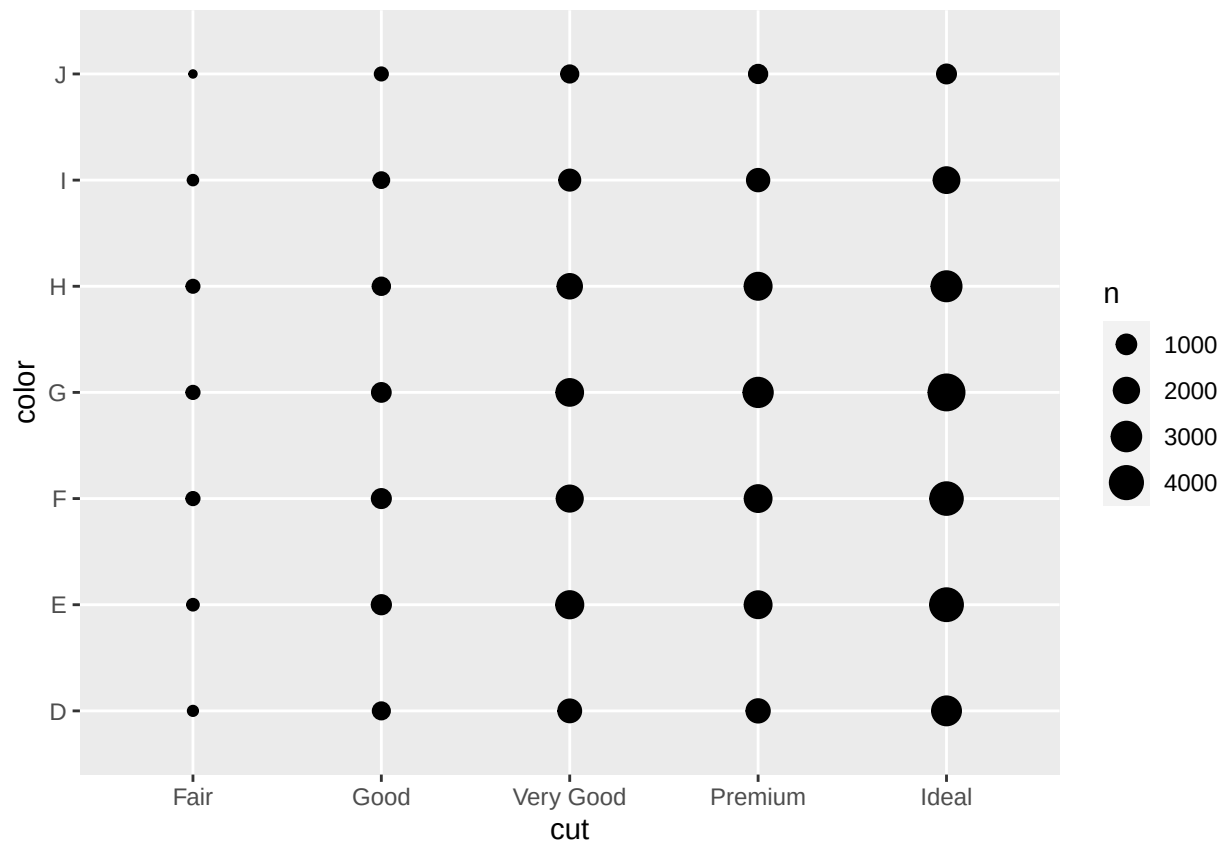
```
g + geom_violin(scale = "area")
```


Variabile discretă-discretă

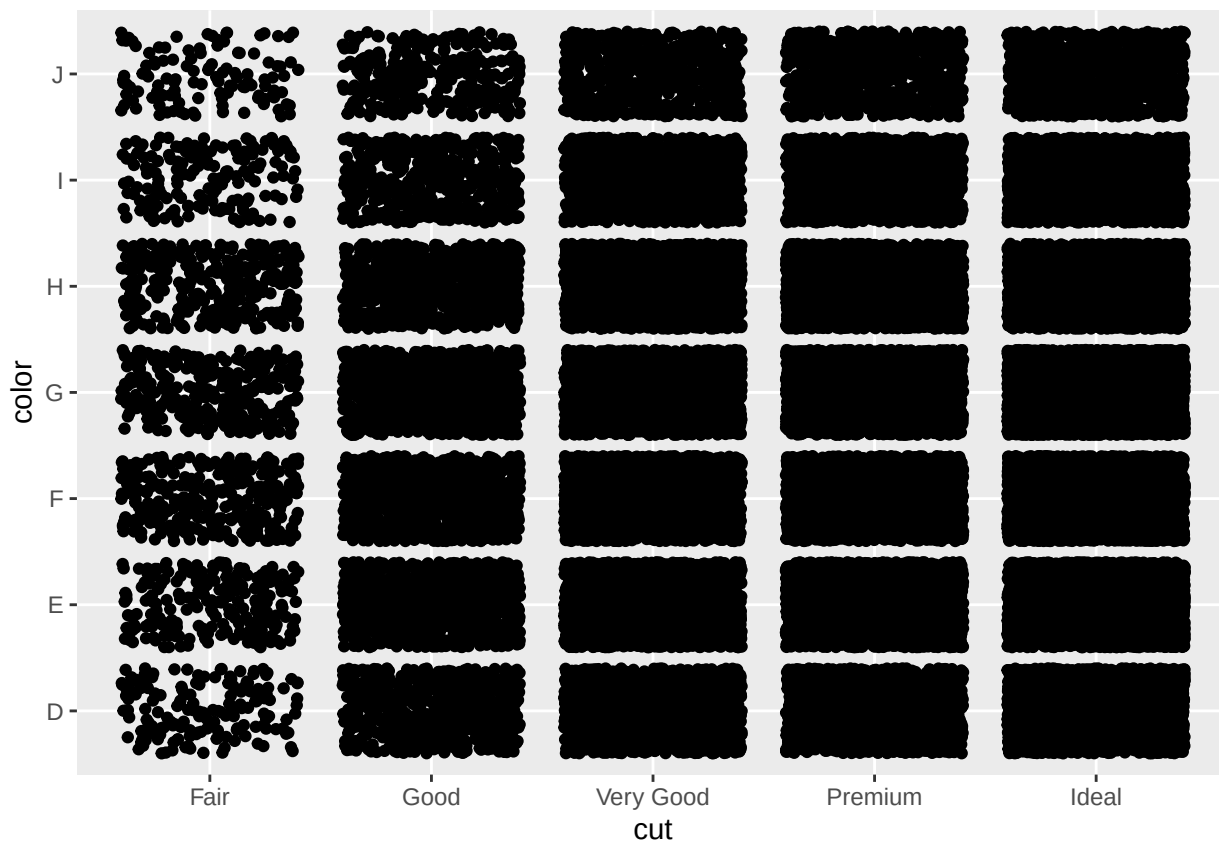
Pentru o distribuție a două variabile discrete sunt două funcții principale. Mai intuitivă este cea de count care reprezintă prin mărimea punctului numărul de valori aflate în acea zonă.

```
h + geom_count()
```


Cea de a doua este jitter, folosită și înainte dar care în cazul discret oferă o aglomerație a valorilor în acel grup, fiind o viziune mai grafică.

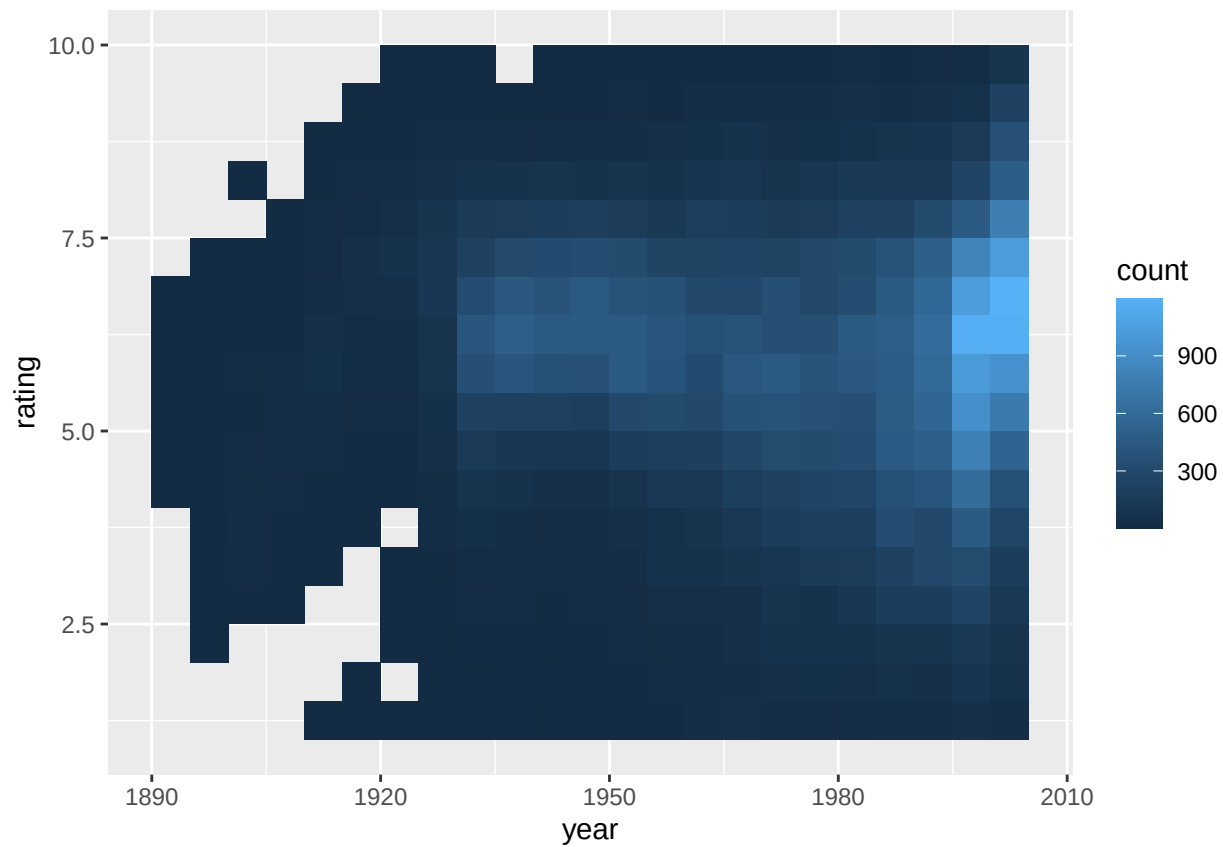
```
h + geom_jitter()
```


Distribuție două variabile continue

Pentru a face o distribuție a două variabile continue, echivalentul histogramei de la o singură variabilă continuă este `bin2d`, care va reprezenta prin culoare câte valori se află în acea zonă.

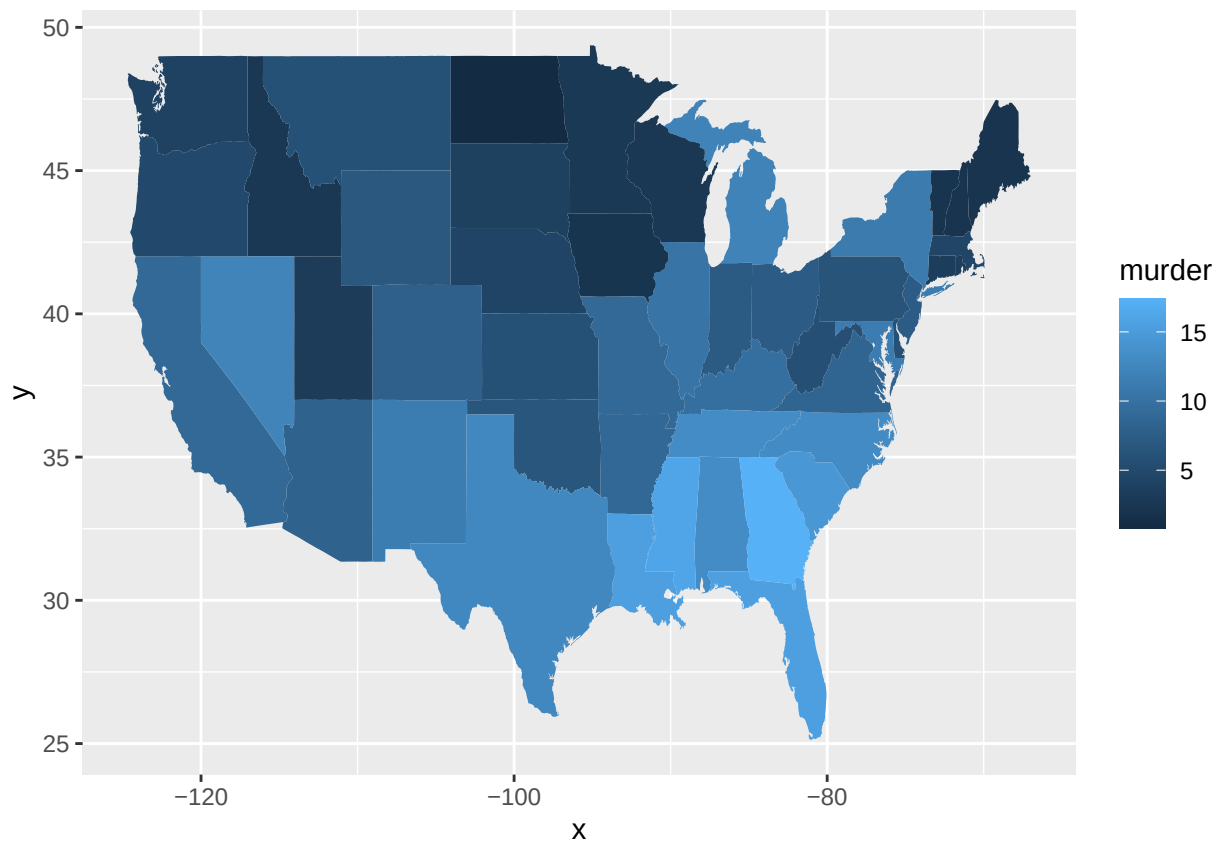
```
i + geom_bin2d(binwidth = c(5, 0.5))
```


Hărți

Un alt mod de a afișa datele mai grafic este pe hărți folosind map. Trebuie setată doar coloana din date ce va fi id pentru hartă. Mai jos sunt reprezentate numărul de crime la 100 000 de locuitori din statele din america.

```
l + geom_map(aes(map_id = state), map = state_map) + expand_limits(x = state_map$long,
  y = state_map$lat)
```


Exerciții

Pentru rezolvarea exercițiilor vom folosi pentru aflarea variabilelor documentul [<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:086:0001:0169:EN:PDF>], iar datele noastre sunt reprezentate de [https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/cei_cie010_esmsip2.htm#meta_update1581690031622]. De reținut că datele sunt pentru economie circulară [https://en.wikipedia.org/wiki/Circular_economy].

Colectarea datelor

```
ex_data <- getEurostatRCV(kod = "cei_cie010")
```

1. Eliminați datele ce pot fi recalulate

Observații denumiriile pentru țări din coloana geo:

```
unique(ex_data$geo)
```

```
## [1] "AT"      "BA"      "BE"      "BG"      "CY"      "DE"
## [7] "DK"      "EE"      "EL"      "ES"      "EU27_2007" "EU27_2020"
## [13] "EU28"    "FI"      "FR"      "HR"      "HU"      "IS"
## [19] "IT"      "LT"      "LV"      "NL"      "NO"      "PL"
## [25] "PT"      "RO"      "RS"      "SE"      "SI"      "SK"
```

```
## [31] "TR"          "UK"          "MK"
```

Eliminați rândurile ce conțin formațiuni de state și puneți rezultatul în `ex1_data`.

2. Separarea variabilelor

Observați valorile unice din coloana `indic_sb`:

Aceste valori sunt variabile folosiți funcția `spread` pentru a forma coloane cu aceste variabile. Salvați în `ex_data_2`.

3. Redenumirea Variabilelor

Dacă urmărim documentul vom vedea că următoarele denumiri sunt pentru codurile variabilelor V12150 - Value added at factor cost (Mio Euro) - VFC_MilE V12151 - Value added at factor cost - percentage of gross domestic product (GDP) - VFC_GDP V15110 - Gross investment in tangible goods (Mio euro) GITG_MilE V15111 - Gross investment in tangible goods - percentage of gross domestic product (GDP) - GITG_GDP V16110 - Number of persons employed - NPE V16111 - Persons employed - percentage of total employment - NPE_E

Folosiți ultimele valori pentru denumirea coloanelor în `ex_data_3`.

3. Afișați numărul de angajați

Afișați numărul de angajați pe 2014 per fiecare țară sub formă de histogramă folosind `geom_bar(stat = "identity")`.

5. Afișați procentul de angajați în domeniul dealungul anilor în România

Dacă observăm:

```
# ex_data_5 <- ex_data_3 %>% str(ex_data_5)
```

Variabila `time` conține valori sub formă de caractere. Va trebuie să convertim la număr valorile respective cu ajutorul funcției `as.numeric()`.

Selectăm doar datele despre România și coloanele `time` și `NPE_E` pe care le afișăm cu `line` și `point`.

6. Afișați evoluția procentului de anajabilitate în sector

Afișați evoluția procentului de anajabilitate în sector pentru toate țările pe fiecare an. Variabila discretă este `time` și cea continuă `NPE_E`.